

זה היה רושיה

ש? חרשים: מתנחל

ישראלי ועיתונאי מיצרי

שני צעירים עמדו ליד גדר בפיתחת רפיח. הם שוחחו ביניהם בידידות. היה זה רושיה של חרשים.

היה זה מיפגש פאתטי.

תהום איר-הכנה. המתנחל פנה אל המצרי בשאלה תמימה: מדוע אין מצריים מוכנה לוותר על שני אחוזים משטח סיני, למען המתנחלים? האם אין זה אפשרי? "לגמרי לא!" פסק הצעיר המצרי, בלי היסוס.

המתנחל הביט בו בתמיהה מיואשת. הוא לא הבין את המצרי. המצרי הסביר לו את גימוקו, והתייחס למראה חוסר-ההבנה של הישראלי.

זה מול זה עמדו שני עולמות, שתהום של איה-הבנה פעורה ביניהם.

ירושלתי אריק. המתנחל הישראלי ייצג ציבור שלמד במשך תריסר השנים האחרונות לדבר רק אל עצמו, להקשיב רק לעצמו, לשכנע רק את עצמו.

עולמו פשוט בתכלית. הוא אידיאליסטי. מטעמים אידיאליסטיים הלך להפריח את המצרים צריכים להבין את זה. למה ירצו המצרים לקחת ממנו חלקה קטנה זו, שהיא שבר של אחוז מאדמת-מצרים?

הוא שכח כי נחלתו הוקמה באיזור שממנו גרשו, באכזריותו השפוכה של אריק שרון, תושביו הבדואים, שגרו בו מדור-ידורות. הוא שכח את הבארות הס' תומות, את האנשים המוכים, את הכלבים שגורו, את האהלים שהופלו. כל זה נמחק לחלוטין מן הזיכרון.

הוא לא יכול היה גם לתפוס, כי זוהי אדמה כבושה של עם אחר. הוא לא העלה כלל על דעתו, כי העם המצרי מתייחס אל פיתחת-רפיח כפי שהציבור הישראלי היה מתייחס אל אחוז מאדמת-הנגב, אילו זה נכבשה בידי המצרים.

הוא היה משוכנע שישנה כאן איה-הבנה, ושאל רק יסבירו זאת לנשיא אנוור אל-סאדאת, יבוא הכל על מקומו בשלום, ומצריים תוותר ברצון על צפון-סיני.

כבוד למו? בעיני המצרי נראה כל זה כשיגעון גמור, ואולי גם כהעמדת-פנים וכתמימות מפורקת.

גם עולמו שלו היה פשוט: זוהי אדמה מצרית, שנכבשה במלחמה. יש להחזיר אותה, עד המילימטר האחרון. זהו עניין של כבוד לאומי, של גאווה, של ריבונות.

המתנחלים, שהתרגלו לראות ערבים תת-אדם, לא יכלו להבין זאת. מה פית' אום יש כבוד וגאווה לתת-אדם?

טרגדיה ידועה. כמו בטרגדיה הכי טובה על הגייר, ידוע ההמשך מראש. ה' מתנחלים איבדו את השבוע את ג'התיק של הם, ואולי גם את עובדיהם, שבאמצעותם הכסו את המיזבן לגן. בעוד שלוש שנים יאבדו גם את בתיהם, מושביהם ועירם.

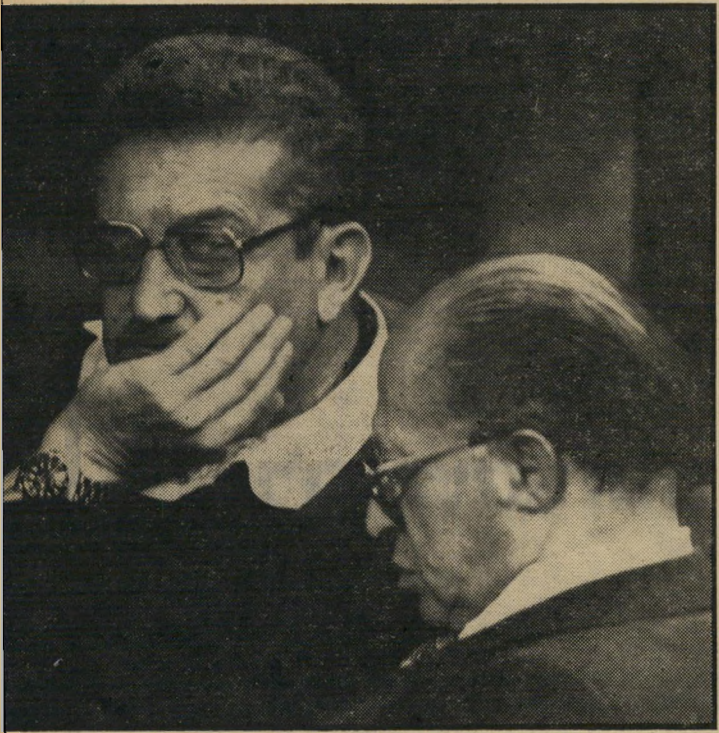
אל תוך הבתים האלה יכנסו מצרים — אולי מתיישבים חדשים ממצריים, אולי אותם הבדואים שגורשו על-ידי אריק שרון, ואולי הערבים המעבדים כיום את האדמות כשכיריים של המתנחלים.

כל זה ברור מראש, לעיתונאי המצרי זה היה ברור כשמש. בעיני המתנחל היה זה סיוט, חלום-בלהות נורא. הוא קיווה כי יתעורר בכל רגע, והכל יהיה כאילו לא היה.

אולם ההיסטוריה מתקדמת בלא רחם. גורלם של מתנחלי רפיח נחרץ עוד לפני שהתנחלו — כשם שנחרץ גורלם של מתנחלי הגולן, הגדה ועזה. הם הביטו השבוע במקלטיהם, עקבו אחרי הדורשיה בפיתחת-רפיח, וניחמו את עצמם: "לנו זה לא יכול לקרות".

אולם מחוגי-השעון מתקדמים. גם ב' בתים בקיי-ארבע ובקצין, בעיירות ובהתנחלויות, שהמשלה פושטת-הרגל מקציבה להם עתה מאות מיליוני לירות, יישבו בבוא היום אחרים, אשר יקבלו אותם במתנה.

עזר מתוך בגין

כמה עסקנים ופרשנים ישבו מסביב לשולחן במיזנון הכנסת ועסקו, ספק ברצינות, ספק בהלצה, בשאלה: "מי יע' שה בבחירות הבאות את תרגיל ידיו?"

"תרגיל ידיו" הטביע את חותמו על הבחירות של 1977. עיקרו: מציאת אי-שיות שיש לה הילה לאומית, העמדתה בראש גוף חדש הפונה אל ציבור שמאס בשתי המפלגות הגדולות. לשם כך דרוש מצע גמיש, שאינו אמר הרבה, ושאינו בו כדי להפחיד את הציבור המתון, אך שיש בו כדי למשוך למשך אנשים השואפים לרפורמה ולשינוי.

בדרך זו אספה ד"ש לפני שנתיים 202,265 קולות. על פי סקר של האוניברסיטה העברית והמכון למחקר חברתי-שימושי, אספה ד"ש אז 18% מן הבוחרים שהצביעו ב-1973 עבור המערך, 7% ממצי' בעיני הליכוד, 22% מקולות מוקד. מחצית הקולות של ל"ע ור"צ. לפי אותו מחקר, לא נותר עתה מן המחנה העצום הזה שריד וזכר. כל פלגי ד"ש ביחד לא היו אוספים כיום אלא 1% של הקולות.

מה יקרה בבחירות הבאות לקולות ד"ש? חלק מהם חוזר למערך. חלק קטן הלך לליכוד. אך הרוב הגדול אינו יודע כיום בעד מי להצביע, והוא ממשיך למאוס בשתי המפלגות הגדולות.

אם תימשך הירידה של הליכוד, כפי שיש להנחית, ישתחררו קולות רבים נוספים. לאן הם ילכו?

דעת העסקנים, נוצר אי-שם מצבור אדיר של קולות חופשיים, המחפשים את גואלם. הם מאוכז' זבים באופן מוחלט מד"ש, מאוכז' זבים מן הליכוד, מאוכזבים מאי יכולתה של מפלגת-העבודה ל' שקם את עצמה.

לאיזו כתובת הם יפנו? העסקנים והפרשנים ליד השולחן החלו מעלים שמות שונים של אישים, אשר יוכלו לחזור על "תרגיל ידיו" בעוד שנתיים. נתברר להם כי אוצר האישים הבלתי-משומשים התדלדל מאד.

הועלו שמות של אלופים, אישי-משק, פרופסורים, שופטים. לא נמצאו מועמדים מתאימים. לא נותרו במדינה אישים בעלי הילה ציבורית, המעוררים אימון בכורשם ובהגינותם, ושזוהרים לא דעה.

עד שמישהו זרק שם אתה, ש' חישמל את כולם: עזר וייצמן.

התנגשות וייצמן-בגין

רוב לוודאי שעזר וייצמן היה מן' דעזע, אילו שמע ששמו הוזכר בהק' שר זה. מחשבותיו הולכות כיום בכיוון שונה לגמרי: ירושתו של מנחם בגין בתנועת-ההחרו.

אך יתכן מאד כי בתוקף הנסיבות יאלץ וייצמן לקחת בחשבון את הרעיון, שנולד לייד אותו שולחן — ולוא רק מפני שהטבע אינו סובל חלל רק, ומילבד וייצמן אין מי שמסוגל למלא את החלל הריק המסויים הזה.

יתר על כן, היחסים בין בגין וייצמן עלולים להתחדד במהרה. על רקע יחסי ישראלי-מצריים, וספק אם יוכלו לדור לא-רך ימים רב במיפגה ובממשלה אחת. היריות הראשונות נשמעו כבר השבוע, כאשר התנהל ויכוח חריף בין בגין וייצמן בוועדת 11-השרים, שדנה בעקרונות האר-סנומיה, הוועדה קיבלה את תוכנית-השר לום של בגין, שאינה אלא תוכנית-מילי-חמה. השר יוסף בורג, המבקש לפייס את הניצים של מפלגתו, שירת את בגין אנאמה. הוא אף סירב להזמין לפני הוועדה את ראשי שלי"י, שהגישו תוכנית אלטר-נטיבית מפורטת, אף שהבטיח מראש לקבל תוכניות מכל גוף ציבורי.

וייצמן הביין כי תוכנית בגין תהווה מהלומה מוחצת לאנוור אל-סאדאת, ותערי-ער עוד יותר את מעמדו הרופף של נשיא מצריים בעולם הערבי. בגין סיפק תחמו' שות חיה לכל ערבי הטוען כי אל-סאדאת מכר את הפלסטינים ואת העניין הערבי. אל-סאדאת עצמו התלונן על כך השבוע, באוזני מישלחת של בני-ברית.

משום כך מחה וייצמן על הגשת התוכי-נית, אך מחאתו — שנתמכה על-ידי משה דיין, ובמידת-מה גם על-ידי ייגאל ידין — נדחתה בגסות על-ידי בגין. וייצמן ביקש לשחררו מוועדת-המשאומתן עם מצריים על האוטונומיה — צעד הפגנתי בעל תהודה רבה.

אם יימשך התהליך, עזר בגין להכיא להריסת השלום עם מצ' ריוב, ו/או לנפית מישטרו של אנוור אל-סאדאת. וייצמן, המכין זאת היטב, לא יוכל להחריש ל' מראה התפתחות זו.

כיום זהו מאבק פנימי - אך יש לו השלכות העלולות לשנות את המפה הפוליטית בישראל

תיו הרבים, תהיה דרושה לו דמות פופור לרית בראש הרשימה.

אולם השבונות אנה שובשו, כא' שר הכרין בגין, לפני כמה ימים, כי הוא מתכוון לעמוד בעצמו ב' ראש רשימת הליכוד בבחירות ה' באות, וכי לאחר מכן ישרת חצי תקופת-כהונה, עד הגיעו לגיל 70, בשנת 1981.

מטרתו של תרגיל זה שקופה. בגין מתכוון לא רק לחסום את הדרך לפני מועמדים שאינם רצויים לו, אלא גם למנות בעצמו את יורשו.

אין זה סוד מיהו היורש המיועד: יעקב מרידור, קודמו וסגנו של בגין כמפקד אצ"ל. אין הוא יכול להופיע כיום כיורש, מכיוון שאינו חבר-כנסת, והחוק דורש כי ראש-הממשלה יהיה ח"כ. אך אם יופיע בגין בראש רשימת הליכוד ב-1981, יוכל מרידור להופיע במקום השני ברשימה, ולקבל לידיו את הפיקוד כעבור שנתיים — יחזור הליכוד לשלטון.

למרידור יש כמה יתרונות. מבחינת הליכוד, מזה שנים אין הוא עוסק בפולי-טיקה, ועל כן אין הוא מעורב בכיש' לונות. הוא נחשב כאיש-עסקים מצליח מאד (למרות שבחוגים כלכליים יצא לו שם של מהמר והרפתקן).

על-ידי תרגיל זה, יצליח בגין לחסום לא רק את דרכו של עזר וייצמן, אלא גם של משה דיין, החשוד בעיניו כמי שעלול למסור את הגדה המערבית לריי-בנות ערביות, ואף פלסטינית. הדבר ישם קץ גם ליומרתו המגוחכת של שמואל תמיר, המתיימר להופיע כמועמד לירושה, אף שהוא מס' 2 ברשימה שלדעת כל המישאלים לא היתה זוכה אלא בעשירות של אחוז אחד של הקולות.

אם יבצע בגין את הבטחתו-איומו — ואין מי שיכול למנוע זאת ממנו — יהיה על וייצמן לשאול את עצמו כיצד לכלכל את מעשיו. אין זה מן הנמנע שאז תיווצר תנועה ספונטנית להקמת גוף חדש בראשו-תו — גוף יוני, ליברלי ורבי-גוני. שיהיו זה הרבה ממעלות ד"ש, אך בלי מיגרעור תיו, מפני שבראשו לא יעמדו חובבים, ומפני שהמצע שלו לא יהיה קלוש ומ' בולבל.

אם הליכוד ימשיך לרדת, וה' מערך לא יתאושש, יוכל גוף כזה לזכות ביטש מנדאטים, להיות לכוח המכריע בכנסת העשירית.

סוס שחור

ה רבה יהיה תלוי, כמובן, בהתפת' חיות במפלגת-העבודה. האם תתא' שש? האם תסתור את עצמה, מבחינה מע' (המשך בעמוד 40)

כוח שלישי

ע ד כה היה מקובל כי וייצמן הוא המועמד הטבעי לרשת את מנחם בגין בראשות חרות. הליכוד והממשלה, כאשר ינטוש בגין את ההנהגה.

אמנם, היה ברור כי יעמדו מיכשולים רבים בדרכו זו של וייצמן. מאז הפך יונה, בעיקבות יוזמת אל-סאדאת, קמו לו אויבים רבים בתנועת-ההחרו. אולם מצד שני היה ברור כי יש לו תומכים בקרב המתונים של כל סיעות הליכוד.

הוא פופולרי יותר מכל שר אחר. במישאלים דעתיקהל הוא עומד דרך-קבע לפני בגין, והרבה לפני דיין. אם הליכוד ירצה להי-שאר בשלטון בלי בגין, אחרי כישלונו

37